

SCIENCE AND EDUCATION: SYNERGY OF INNOVATION

Proceedings of XIII International Scientific and Practical Conference

Berlin, Germany

10-12 August 2026

Berlin, Germany

2026

UDC 001.1

The 13th International scientific and practical conference “Science and education: synergy of innovation” (August 10-12, 2026) MDPC Publishing, Berlin, Germany. 2026. 204 p.

ISBN 978-3-954753-01-7

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Science and education: synergy of innovation. Proceedings of the 13th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Berlin, Germany. 2026. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xiii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-education-synergy-of-innovation-10-12-08-2026-berlin-nimechchina-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: berlin@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2026 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2026 MDPC Publishing ®

©2026 Authors of the articles

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

20. **Крейтор К. А.** 118
СТИГМАТИЗАЦІЯ ЗВЕРНЕННЯ ПО ПСИХОЛОГІЧНУ
ДОПОМОГУ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА

PHILOLOGICAL SCIENCES

21. **Qurbonova Zarina Ismoil qizi** 123
THE ISSUE OF IMAGERY AND METAPHORICAL THINKING IN
FOOD-RELATED PHRASEOLOGICAL UNITS

ECONOMIC SCIENCES

22. **Ratnikov D., Shyliuk P., Petrenko O.** 129
MECHANISM OF ORGANIZATIONAL ADAPTATION OF AN
ENTERPRISE: DYNAMIC CAPABILITIES, MANAGERIAL
FLEXIBILITY AND BUSINESS PROCESS RECONFIGURATION
23. **Білецька І. М.** 135
АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ВІТЧИЗНЯНИМИ
ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ
ВІЙНИ: СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ
ТА РОЗВИТКУ
24. **Борбенчук В. В.** 139
ПРОБЛЕМАТИКА ІНТЕГРАЦІЇ ЦИФРОВИХ ЗМІН У
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ
25. **Візняк Ю. Я.** 145
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ЧИННИК
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ
26. **Григоренко Н. В.** 151
ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ
27. **Личак Л. О.** 158
СУЧАСНІ РИЗИКИ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ
РЕГІОНІВ УКРАЇНИ
28. **Мустафаєв Т. Т.** 162
МЕХАНІЗМИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ РИНКУ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

LEGAL SCIENCES

29. **Гетьман Л. М.** 167
НАДЗВИЧАЙНА ПРАВОТВОРЧІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД
30. **Григоренко Н. В.** 182
СПОСОБИ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В ПОДАТКОВОМУ
КОДЕКСІ УКРАЇНИ

ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Григоренко Наталія Володимирівна,
к.держ.упр.
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна

Вступ. Експортування товарів – це дуже важлива частина економіки будь-якої країни. Він впливає на швидкість її розвитку, визначає обсяги виробництва, наявність робочих місць, а також забезпечує отримання валютної виручки до бюджету держави. Експорт показує, наскільки держава може конкурувати на міжнародному ринку. Хоча це допомагає національній економіці зростати, водночас це робить її залежною від світових змін та подій. Можливості країни для експорту необхідно ретельно і всебічно вивчати. Ця галузь є вирішальною для розуміння місця та важливості держави чи окремих її секторів у світі, допомагаючи їм стати повноцінними гравцями на міжнародному ринку.

Для України експорт і досі є одним з головних рушіїв економічного розвитку. В умовах війни він також слугує показником здатності економіки вистояти та надійності її торговельного потенціалу. Зміни в тому, що Україна вивозить, і куди, свідчать про активний перехід на ринки країн ЄС та збільшення поставок сільськогосподарської продукції. Проте постійні загрози зриву поточних шляхів доставки для сільськогосподарської продукції – яка є основою українського експорту – вимагають детальнішого вивчення альтернативних способів її перевезення, особливо з урахуванням можливості використання різних видів транспорту. Водночас забезпечення стабільності експортних операцій може відбуватися через вдосконалення митного оформлення та податкового регулювання експорту.

Мета роботи. Мета роботи полягає в аналізі існуючих проблем оподаткування митного оформлення експортних операцій в Україні.

Матеріали та методи. Інформаційною базою дослідження стали статистичні матеріали Міністерства фінансів України та Державної митної служби України.

Основними методами дослідження виступили аналіз та синтез.

Результати й обговорення. Діюче законодавства містить різні підходи щодо трактування поняття «експорт», що створює певні проблеми для експортерів (табл. 1).

Таблиця 1

Підходи до трактування категорії «експорт», складено за [1, 2]

Законодавчий акт	Трактування
Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»	Експорт (експорт товарів) – продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів.
Митний кодекс України	Експорт (остаточне вивезення) – це митний режим, відповідно до якого українські товари випускаються для вільного обігу за межами митної території України без зобов'язань щодо їх зворотного ввезення.

Товари, що вивозяться з митної території України за її межі, можуть бути оформлені в митний режим експорту. Для цього суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності повинен надати митним органам всі необхідні документи, сплатити митні збори (якщо такі передбачені) та виконати всі нетарифні вимоги, що стосуються отримання дозволів, сертифікатів і ліцензій для вивезення товарів.

Експортні товари не оподатковуються акцизним податком та ПДВ (за певним виключенням щодо товарів, що підпадають під дію режиму експортного забезпечення). Але при цьому деякі категорії товарів (в тому числі сільськогосподарського призначення) підпадають під оподаткування вивізним митом (табл. 2).

Таблиця 2

Ставки вивізного мита, складено за [3]

Законодавча база оподаткування вивізним митом	Розміри ставок
Закон України від 07.05.1996 № 180/96-ВР «Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину»	10-20 відсотків від митної вартості залежно від товарної позиції
Закон України від 10.09.1999 № 1033-XIV «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів	10 відсотків від митної вартості

олійних культур»	
Закон України від 24.10.2002 № 216-IV «Про вивіз (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів»	180 євро за тонну
Закон України від 13.12.2006 № 441-V «Про ставки вивізних (експортних) мит на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням»	15 відсотків від митної вартості
Закон України від 03.06.2008 № 309-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо природного газу)	35 % від митної вартості, але не менш як 400 грн. за 1000 м куб.

Тож, внаслідок встановлення ставок мита на такі товари, зростає їхня митна вартість, що призводить до зростання витрат експортерів та зниження їх конкурентоспроможності за ціною на зовнішньому ринку.

Крім того, експортні операції можуть підлягати оподаткуванню податком на прибуток підприємств, залежно від характеру господарської операції та наявності угоди про уникнення подвійного оподаткування з відповідною країною. При цьому, відповідно до норм Податкового кодексу України, норми міжнародних угод є вищими за юридичним статусом аніж норми національного українського податкового законодавства.

В 2024 році до законодавства були внесені зміни, які надали Кабінету Міністрів України [4] право впроваджувати на період воєнного стану особливий режим експортного забезпечення ПДВ під час вивезення за межі митної території України певних категорій товарів, зокрема сільськогосподарської продукції. Це рішення стало додатковим інструментом регулювання для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та ускладнює і без того непросте становище, що склалося на тлі зростаючих обсягів експорту.

Режим експортного забезпечення застосовується за деякими товарними позиціями УКТ ЗЕД [5] (табл. 3).

Таблиця 3

Товарні позиції для режиму експортного забезпечення, складено за [5]

Найменування товару	Код товару згідно УКТ ЗЕД
Мед натуральний	0409 00 00 00
Горіхи волоські у шкаралупі	0802 31 00 00
Горіхи волоські без шкаралупи	0802 32 00 00

Пшениця і суміш пшениці та жита (меслин)	1001
Жито	1002
Ячмінь	1003
Овес	1004
Кукурудза	1005
Соєві боби, подрібнені або неподрібнені	1201
Насіння ріпаку або кользи, подрібнене або неподрібнене	1205
Насіння соняшнику, подрібнене або неподрібнене	1206 00
Олія соєва та її фракції, рафіновані або нерафіновані, але без зміни їх хімічного складу	1507
Олії соняшникова, сафлорова або бавовняна та їх фракції, рафіновані або нерафіновані, але без зміни їх хімічного складу	1512
Олії ріпакова (із ріпака або кользи) або гірчична та їх фракції, рафіновані або нерафіновані, але без зміни їх хімічного складу	1514
Макуха та інші тверді відходи і залишки, одержані під час добування рослинних або мікробних жирів і олій, за винятком відходів товарної позиції 2304 або 2305, мелені або немелені, негранульовані або гранульовані	2306

Ставка податку на додану вартість для експорту сільськогосподарських товарів залежить від відсотку валютних надходжень від цих продажів повертається в Україну. Цей показник розраховуватиметься на основі даних про експортні операції, здійснені підприємством протягом останніх 12 календарних місяців, за якими вже минули встановлені строки для надходження коштів.

Залежно від рівня повернення валютної виручки, застосовуватимуться наступні ставки:

1. Якщо цей показник становить 80% або більше – ставка ПДВ нуль відсотків, що вказується в податковій накладній під час митного оформлення при вивезенні товару.

2. Якщо відсоток повернення валютної виручки є меншим за 80%, – ставка ПДВ, яка вказується в податковій накладній складає 14% або 20%, що, відповідно, збільшує загальну вартість експортної продукції.

Державна економічна та податкова політики України у воєнний час та під час післявоєнної відбудови повинні бути спрямовані на першочергову підтримку експортерів, захист вітчизняних виробників товарів, а також на створення для них відповідних умов ведення бізнесу, що дозволять їм успішно конкурувати своєю продукцією на європейському та світовому рівнях.

Одним із ключових завдань Експортної стратегії України було задеклароване щорічне збільшення обсягів експорту товарів та послуг на 10 %. Однак, переважно, ця мета не була досягнута. У чинних Податковому та Митному кодексах не передбачено жодних механізмів заохочення для нарощування інноваційних розробок та наукових досліджень.

Наразі українська економіка зіткнулася зі значними труднощами, які посилюються через воєнний конфлікт, суспільно-економічні виклики та наслідки попередніх кризових явищ. Зниження економічної активності, зменшення темпів, обсягів та конкурентоспроможності внутрішнього виробництва товарів і послуг, а також скорочення кількості національних виробників, призводять до надмірного заповнення споживчого ринку імпортною продукцією. Це, своєю чергою, негативно позначається на зовнішньоторговельному балансі України і не сприяє її економічному піднесенню. Обсяги експорту вже більше ніж вдвічі менше за обсяги імпорту, що є наслідком неефективної податкової та митної політики держави.

Висновки.

Отже, за підсумками розгляду проблем митного оформлення експорту можна стверджувати наступне:

1. Держава має переглянути свій підхід до експорту, враховуючи глобальну нестабільність, тривалий конфлікт та перспективи майбутнього відновлення. Існуюча експортна стратегія не змогла змінити несприятливі тенденції у вітчизняному експорті. За останні шістнадцять років не вдалося трансформувати структуру експорту на користь продукції з високою доданою вартістю та глибокою переробкою. Проте українські виробники та урядовці повинні знайти вигідні сегменти на світових ринках. Важливо також розширити географію експорту та впровадити політику імпортозаміщення в тих галузях, де є потенціал для власного виробництва.

2. Доцільним є запровадження в Україні сучасної економічної моделі, яка матиме пріоритетом розвиток внутрішнього ринку, здійснення програми імпортозаміщення, дієву підтримку українських виробників та посилення

впливу держави на ключові сектори, створить умови для нарощування експортних можливостей країни. Водночас, аби зміцнити свою позицію як важливого учасника глобального ринку продукції машинобудування, металургії, хімічного та технологічного секторів, Україні потрібно перейти від простого прийняття ліберальних принципів зовнішньої торгівлі до активної участі у їх розробці. Цей підхід повинен базуватися на захисті та розвитку національних інтересів, що забезпечить тривалу економічну та промислову стабільність України.

3. Сучасна державна стратегія щодо регулювання внутрішнього та зовнішнього ринків товарів повинна зосереджуватися на повноцінному використанні конкурентоспроможних виробничих ресурсів у господарській діяльності. Це має поєднуватися з підтримкою внутрішнього споживчого попиту та продуманою державною програмою, яка визначає ступінь відкритості національного ринку. Основні економічні цілі промислової політики, орієнтованої на експорт, повинні полягати у створенні структури виробництва, яка оптимально забезпечувала б задоволення внутрішніх потреб, стимулювала б експорт та сприяла скороченню імпорту, зважаючи на майбутні запити ринку.

4. Щодо податкових питань для експорту, найскладнішим для експортерів залишається оподаткування прибутку. Така система не сприяє зростанню фінансових показників експортерів і призводить до зниження доходів з метою зменшення податкового тиску. В умовах воєнного часу, до прибутків, отриманих від експортної діяльності, варто застосувати знижену ставку податку на прибуток у розмірі 9 %, що дозволить експортерам заощадити оборотний капітал та зменшити собівартість експорту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України № 959-XII від 16.04.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.
2. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 р. // Офіційний

вісник України. – 2012. – № 32. – С. 37–245.

3. Ставки ввізного та вивізного мита. – Режим доступу: <https://data.gov.ua/dataset/scsu-register-duty-rates/resource/e006a64a-98f9-4074-9c3d-08da9db38e7a>

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей експорту окремих видів товарів у період дії воєнного стану : Закон України № 3706-IX від 09.05.2024 р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3706-20#Text>

5. Про запровадження режиму експортного забезпечення : постанова Кабінету Міністрів України від 29.10.2024 р. № 1261 – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1261-2024-%D0%BF#Text>